

Fənn sillabusu
(işçi tədris proqramı)

İxtisasın şifri və adı: 6004004-"İqtisadiyyat", 6004008-"Mühasibat"

Fakültə: İqtisadiyyat və idarəetmə

Kafedra: Maliyyə idarəetməsi və audit

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı:S/f (Dövlət maliyyəsi) (Fənn proqramı Lənkəran Dövlət Universitetinin 05.09.2024-cü il tarixli 4/116 sayılı əmri ilə təsdiqlənmişdir)

Kodu: İPFS-B10

Tədris ili: IV (2025/2026)

Semestr: VIII (Yaz)

Tədris yükü: Cəmi 180 saat: Auditoriya saati: 60 saat (30 saat mühazirə, 30 saat seminar)

Təhsilalma forması:Əyani

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 6 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi və elmi adı:

1. Hüseynli Nuran Miraqil oğlu, baş müəllim,

2. Səfərova Ceyran Zəbi qızı, müəllim

3. Novruzov Vüsal Budaq oğlu, müəllim

Məsləhət günləri və saati:

1. Hüseynli N. II gün, 12⁰⁰ - 13⁰⁰

2. Səfərova C. IV gün, 12⁰⁰ - 13⁰⁰

3. Novruzov V. III gün, 12⁰⁰ - 13⁰⁰

E-mail ünvanı:

1. nurangaga@yahoo.com

2. ceyran.safarova1966@gmail.com

3. vusal.novruzov.23@mail.ru

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş., Füzuli küç.,170-a

III.Tövsiyyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas:

1. A.B. Abbasov, G.T. Əhmədova, S.A. Abbasov. Dövlət maliyyəsi. Dərslik / Bakı, 2025

2. Cihan Bulut, Elçin Süleymanov "Dövlət maliyyəsi". Dərslik, Bakı, 2013.

3. Алехин, Б. И. Государственные финансы : учебник для вузов / Б. И. Алехин. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 189 с.

4. Берзон Н. И. Государственные финансы : учебник для вузов / под общей редакцией Н. И. Берзона. — 2-е изд., перераб. и доп. — Москва : Издательство Юрайт, 2025. — 143 с.

Əlavə:

5. Государственные и муниципальные финансы : учебник / И.Н. Мысляева. — 5-е изд., перераб. и доп. — Москва : ИНФРА-М, 2023. — 445 с.

6. Слепов В.А. (под ред.), Чалова А.Ю. (под ред.), Баженова В.И., Гришина О.А., Киреева Е.В., Омшанова Государственные и муниципальные финансы. (Бакалавриат). Учебник. КноРус, 2025. — 336 с.

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən İqtisadiyyata giriş, Mikroiqtisadiyyat və Makroiqtisadiyyat fənnlərinin tədrisi vacibdir.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: Dövlət maliyyəsi ölkənin maliyyə sisteminin tərkib hissəsidir. Dövlət maliyyəsi - milli sərvətin bir hissəsinin və ictimai məhsulun dəyərinin bölgüsü və yenidən bölgüsü ilə əlaqədar olaraq dövlətin və dövlət müəssisələrinin maliyyə resurslarının formalaşdırılması və cəmiyyətin sosial-mədəni ehtiyaclarını ödəyən, istehsalın təmin edilməsi, genişləndirilməsi, ölkənin müdafiəsi və idarəedilməsi tələbatlarının ödənilməsi məqsədilə yaranan pul münasibətləridir. Dövlətin iqtisadi və sosial sahələrdə yerinə yetirməli olduğu vəzifələrin vacibliyi maliyyə resurslarının məqbul hissəsinin onun əlində cəmləşdirilməsini, mərkəzləşdirilməsini zəruri edir. Bu resurslardan istifadə forması isə dövlətin iqtisadi, siyasi və sosial vəzifələrinin yerinə yetirilməsi tələbatının maliyyə təminatçısı rolunda çıxış edən dövlətin mərkəzləşdirilmiş pul vəsaiti fondlarıdır. Dövlət maliyyəsinin iqtisadi inkişafdakı rolu iqtisadiyyatın sabitləşdirilməsi, bazar münasibətlərinə uyğunlaşma, investisiya fəallığının stimullaşdırılması kimi fəaliyyəti ilə izah olunur.

"Dövlət maliyyəsi" kursunun təqdim edilməsində əsas məqsəd dövlətin gəlir və xərcləri, vergilər, dövlət büdcəsi və fiskal siyasət haqqında biliklər tədris etməkdir.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 bal) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 bal) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir. Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzərə alınır. İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərinlən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəfli;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açə bilir;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	Əla	A

2.	81-90	Çox yaxşı	B
3.	71-80	Yaxşı	C
4.	61-70	Kafi	D
5.	51-60	Qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	Qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir

X. Təqvim mövzu planı:

Cəmi: 60 saat. Mühazirə: 30 saat; Seminar: 30 saat.

№	Tədris olunan mövzuların məzmunu	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1	<p>Mövzu: Dövlət maliyyəsinin predmeti</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maliyyənin mahiyyəti, predmeti və metodu 2. Maliyyənin funksiyaları və zəruriliyi 3. Mərkəzləşdirilmiş maliyyə resursları 4. Dövlət maliyyəsinin əsas prinsipləri, funksiyaları və tərkibi 5. Dövlət gəlirlərinin formalaşması metodları 6. Dövlət xərclərinin iqtisadiyyatın maliyyə tənzimlənməsində rolu <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>	4	4	
2	<p>Mövzu: Dövlət maliyyə siyasəti</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti 2. Maliyyə siyasətinin hədəfləri, vasitələri və vergi siyasətinin tipləri 3. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu və formalaşmasının ümumi prinsipləri 4. Vergi siyasəti və onun həyata keçirilməsi mexanizmləri 5. Fiskal siyasət, onun mahiyyəti və əsas alətləri 6. Fiskal siyasətin tipləri və növləri 7. Azərbaycan Respublikasının büdcə siyasəti <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>	4	4	
3	<p>Mövzu: Dövlət maliyyə sistemi</p> <p>Plan:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maliyyə sisteminin mahiyyəti və Azərbaycan Respublikasının maliyyə sistemi 2. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət büdcəsi, onun funksiyaları və prinsipləri 3. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət krediti, onun funksiyaları və prinsipləri 4. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi büdcədən kənar fondlar, onun mahiyyəti, əhəmiyyəti və formalaşdırılması metodları <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>	2	2	
4	<p>Mövzu: Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsi və dövlət maliyyə nəzarəti</p> <p>Plan</p>	2	2	

	<p>1. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsinin mahiyyəti, metodları və maliyyənin dövlət idarəetmə orqanları sistemi</p> <p>2. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsi üzrə ümumi prinsiplər</p> <p>3. Xəzinədarlıq sisteminin mahiyyəti, inkişaf mərhələləri</p> <p>4. Xəzinədarlıq sisteminin vəzifələri, funksiyaları və strukturu</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>			
5	<p>Mövzu: Dövlət maliyyə nəzarəti Plan</p> <p>1. Dövlət maliyyə nəzarətinin mahiyyəti və zəruriliyi</p> <p>2. Maliyyə nəzarətinin növləri, formaları və metodları</p> <p>3. Dövlət maliyyə nəzarəti orqanları</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>	2	2	
6	<p>Mövzu: Azərbaycan Respublikasının büdcə sistemi və büdcə prosesinin təşkili əsasları Plan</p> <p>1. Dövlət büdcəsinin əsas əlamətləri</p> <p>2. Büdcə quruculuğu və büdcə hüququ</p> <p>3. Azərbaycan Respublikasının büdcə sisteminin təsnifatı</p> <p>4. Büdcələrarası münasibətlər, büdcələrin tənzimlənməsi</p> <p>5. Büdcə prosesinin təşkili prinsipləri və büdcə vəsaitinin sərəncamçıları</p> <p>6. Büdcə layihəsinin müzakirəsi və təsdiqi</p> <p>7. Dövlət büdcəsinin icrası və büdcə icrası üzərində maliyyə nəzarəti</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>	4	4	
7	<p>Mövzu: Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin gəlirlər sistemi Plan:</p> <p>1. Dövlət büdcəsinin gəlirlər sisteminin mahiyyəti</p> <p>2. Dövlət büdcəsinin gəlirlərinin tərkibi və quruluşu</p> <p>3. Büdcənin qeyri - vergi gəlirləri</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>	2	2	
8	<p>Mövzu: Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsinin xərcləri sistemi Plan</p> <p>1. Büdcə xərclərinin təsnifatı</p> <p>2. Büdcədən maliyyələşmə prinsipləri və formaları</p> <p>3. Xərc smetası və xərc norması</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>	2	2	
9	<p>Mövzu: Vergi sistemi Plan</p> <p>1. Vergi sistemi haqqında ümumi anlayış</p> <p>2. Vergi sisteminin əsas elementləri və prinsipləri</p> <p>3. Vergilərin əsas funksiyaları və vergi dərəcələrinin növləri</p> <p>4. Vergi tənzimlənməsinin əsas prinsipləri</p> <p>Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]</p>	2	2	
10	<p>Mövzu: Dövlət krediti Plan</p> <p>1. Dövlət krediti anlayışı</p>	2	2	

	2. Dövlət kreditinin xüsusiyyətləri 3. Dövlət kreditinin funksiyaları Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]			
11	Mövzu: Dövlət sığortası Plan 1. Dövlət sığortası 2. Sığorta fəaliyyətinə dövlət nəzarəti 3. Dövlət icbari şəxsi sığorta və sığorta qurumları Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]	2	2	
12	Mövzu: Dövlət borcu və onun idarə edilməsi Plan 1. Dövlət borcunun mahiyyəti 2. Daxili dövlət borcu. Xarici dövlət borcu 3. Dövlət borcunun məqsədi. Dövlət borcunun müddəti 4. Dövlət borclarının idarə edilməsinin əsas prinsipləri Mənbə: [Mühazirə materialları; 1; 2; 3; 4; 5; 6]	2	2	
Cəmi:		30	30	

XI. Fənn üzrə tələblər: Bu istiqamətdə xüsusilə aşağıdakılar tələb olunur:

- Dövlətin gəlir və xərcləri, vergilər, dövlət büdcəsi və fiskal siyasət haqqında biliklər əldə etmək;
- Dövlət maliyyəsinin nəzəri əsaslarına dair biliklərə yiyələnmək;
- Dövlət maliyyəsinin ayrı-ayrı tərkib elementlərinə dair biliklər əldə etmək və s.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimat və müzakirə;
- debat;
- müstəqil iş/araşdırma.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Dövlətin gəlir və xərclərinin sistemini öyrənir;
- Dövlət xəzinadarlıq sistemini öyrənir;
- Dövlət kreditinin forma və prinsiplərini öyrənir;
- Dövlət maliyyəsinin ayrı-ayrı tərkib elementlərin təhlilini aparmağı bacarır;
- Dövlət borcunun idarə edilməsinin prinsiplərini mənimsəyir;
- Fiskal siyasətin iqtisadiyyata təsiri ilə bağlı araşdırma aparmağı bacarır və s.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi: _____

XV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları:

1. Maliyyənin mahiyyəti, predmeti və metodu
2. Maliyyənin funksiyaları və zəruriliyi
3. Mərkəzləşdirilmiş maliyyə resursları
4. Dövlət maliyyəsinin əsas prinsipləri, funksiyaları və tərkibi
5. Dövlət gəlirlərinin formalaşması metodları
6. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti
7. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu və formalaşmasının ümumi prinsipləri
8. Vergi siyasəti və onun həyata keçirilməsi mexanizmləri
9. Fiskal siyasət, onun mahiyyəti və əsas alətləri
10. Azərbaycan Respublikasının büdcə siyasəti
11. Maliyyə sisteminin mahiyyəti və Azərbaycan Respublikasının maliyyə sistemi
12. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət büdcəsi, onun funksiyaları və prinsipləri
13. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət krediti, onun funksiyaları və prinsipləri
14. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi büdcədən kənar fondlar, onun mahiyyəti, əhəmiyyəti və formalaşdırılması metodları
15. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsi üzrə ümumi prinsiplər

II Kollokvium sualları:

1. Dövlət maliyyə nəzarətinin mahiyyəti və zəruriliyi
2. Dövlət maliyyə nəzarəti orqanları
3. Maliyyə nəzarətinin növləri, formaları və metodları
4. Bütçə quruculuğu və bütçə hüququ
5. Bütçələrarası münasibətlər, bütçələrin tənzimlənməsi
6. Dövlət bütçəsinin gəlirlər sisteminin mahiyyəti
7. Bütçənin qeyri - vergi gəlirləri
8. Bütçə xərclərinin təsnifatı
9. Bütçədən maliyyələşmə prinsipləri və formaları
10. Vergi sistemi haqqında ümumi anlayış
11. Vergi sisteminin əsas elementləri və prinsipləri
12. Vergilərin əsas funksiyaları və vergi dərəcələrinin növləri
13. Vergi tənzimlənməsinin əsas prinsipləri
14. Dövlət krediti anlayışı
15. Dövlət kreditinin funksiyaları

XVI. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Maliyyənin mahiyyəti, predmeti və metodu
2. Maliyyənin funksiyaları və zəruriliyi
3. Mərkəzləşdirilmiş maliyyə resursları
4. Dövlət maliyyəsinin əsas prinsipləri, funksiyaları və tərkibi
5. Dövlət gəlirlərinin formalaşması metodları
6. Dövlət xərclərinin iqtisadiyyatın maliyyə tənzimlənməsində rolu
7. Maliyyə siyasətinin mahiyyəti
8. Maliyyə siyasətinin hədəfləri, vasitələri və vergi siyasətinin tipləri
9. Dövlətin maliyyə siyasətinin məzmunu və formalaşmasının ümumi prinsipləri
10. Vergi siyasəti və onun həyata keçirilməsi mexanizmləri
11. Fiskal siyasət, onun mahiyyəti və əsas alətləri
12. Fiskal siyasətin tipləri və növləri
13. Azərbaycan Respublikasının bütçə siyasəti
14. Maliyyə sisteminin mahiyyəti və Azərbaycan Respublikasının maliyyə sistemi
15. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət bütçəsi, onun funksiyaları və prinsipləri
16. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi dövlət krediti, onun funksiyaları və prinsipləri
17. Dövlət maliyyəsinin tərkib hissəsi kimi bütçədən kənar fondlar, onun mahiyyəti, əhəmiyyəti və formalaşdırılması metodları
18. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsinin mahiyyəti, metodları və maliyyənin dövlət idarəetmə orqanları sistemi
19. Dövlət maliyyəsinin idarə edilməsi üzrə ümumi prinsiplər
20. Xəzinədarlıq sisteminin mahiyyəti, inkişaf mərhələləri
21. Xəzinədarlıq sisteminin vəzifələri, funksiyaları və strukturu
22. Dövlət maliyyə nəzarətinin mahiyyəti və zəruriliyi
23. Maliyyə nəzarətinin növləri, formaları və metodları
24. Dövlət maliyyə nəzarəti orqanları
25. Dövlət bütçəsinin əsas əlamətləri
26. Bütçə quruculuğu və bütçə hüququ
27. Azərbaycan Respublikasının bütçə sisteminin təsnifatı
28. Bütçələrarası münasibətlər, bütçələrin tənzimlənməsi
29. Bütçə prosesinin təşkili prinsipləri və bütçə vəsaitlinin sərəncamçıları
30. Bütçə layihəsinin müzakirəsi və təsdiqi
31. Dövlət bütçəsinin icrası və bütçə icrası üzərində maliyyə nəzarəti
32. Dövlət bütçəsinin gəlirlər sisteminin mahiyyəti
33. Dövlət bütçəsinin gəlirlərinin tərkibi və quruluşu
34. Bütçənin qeyri - vergi gəlirləri
35. Bütçə xərclərinin təsnifatı

36. Bütçədən maliyyələşmə prinsipləri və formaları
37. Xərc smetası və xərc norması
38. Vergi sistemi haqqında ümumi anlayış
39. Vergi sisteminin əsas elementləri və prinsipləri
40. Vergilərin əsas funksiyaları və vergi dərəcələrinin növləri
41. Vergi tənzimlənməsinin əsas prinsipləri
42. Dövlət krediti anlayışı
43. Dövlət kreditinin xüsusiyyətləri
44. Dövlət kreditinin funksiyaları
45. Dövlət sığortası
46. Sığorta fəaliyyətinə dövlət nəzarəti
47. Dövlət icbari şəxsi sığorta və sığorta qurumları
48. Dövlət borcunun mahiyyəti
49. Daxili dövlət borcu. Xarici dövlət borcu
50. Dövlət borcunun məqsədi. Dövlət borcunun müddəti

S/f (Dövlət maliyyəsi) fənninin sillabusu 6004004-"İqtisadiyyat", 6004008-"Mühasibat" ixtisaslarının təhsil proqramı, tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir.

Sillabus "Maliyyə idarəetməsi və audit" kafedrasının "05" "01" 2026-cı il (08 sayılı protokol) tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur.

Mühazirə üzrə fənn müəllimi:

b/m. Nuran Hüseynli

Seminar üzrə fənn müəllimi:

Ceyran Səfərova

Vüsal Novruzov

Kafedra müdiri:

dos. Əlixan Bədəlov